

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны .. дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭХ БАЙГУУЛЛАГЫН ТОГТОЛЦОО, ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭГЧИЙН ЭРХ ЗҮЙН БАЙДЛЫН ТУХАЙ /Шинэчилсэн найруулга/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын тогтолцоо, үйл ажиллагаа, зохион байгуулалт, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн эрх зүйн байдлыг тогтоохтой холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Хууль тогтоомж

2.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын тогтолцоо, шийдвэр гүйцэтгэгчийн эрх зүйн байдлын хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хууль, Төрийн албаны тухай хууль, Цэргийн алба хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хууль, Цэргийн албаны тухай хууль, энэ хууль, эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан бусад хууль тогтоомжоос бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн үйлчлэх хүрээ

3.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын тогтолцоо, үйл ажиллагаа, зохион байгуулалтад энэ хууль үйлчилнэ.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭХ БАЙГУУЛЛАГЫН ТОГТОЛЦОО

4 дүгээр зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага

4.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага нь хуулийн хүчин төгөлдөр шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх үйл ажиллагааг Иргэний болон захиргааны хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай, Эрүүгийн болон зөрчлийн хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуульд заасан бүрэн эрхийн хүрээнд хэрэгжүүлэх тусгайлсан чиг үүрэг бүхий төрийн цэргийн байгууллага мөн.

5 дугаар зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын туг, бэлгэ тэмдэг

5.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага туг, бэлгэ тэмдэгтэй байна.

5.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын туг, бэлгэ тэмдэгний загвар, хэрэглэх журмыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

5.3.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын туг, далбаа, бэлгэ тэмдгийг бусад хүн, хуулийн этгээд хэрэглэх, ашиглахыг хориглоно.

6 дугаар зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн тангараг

6.1.Монгол Улсын иргэн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад орохдоо “Монгол Улсын иргэн би шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад алба хаахдаа хуулийг дээдлэн биелүүлж, хүний эрх, эрх чөлөөг хүндэтгэн, төрийн өмнө хуулиар хүлээсэн үүргээ үнэнчээр биелүүлж, амь биеэ үл хайрлан ажиллахаа батлан тангараглая. Би энэ тангарагаасаа няцваас хуулийн хариуцлага хүлээнэ.” гэж тангараг өргөнө.

6.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн тангараг өргөх ёслолын журмыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

7 дугаар зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн үнэмлэх, таних тэмдэг, хувийн дугаар бүхий тэмдэг

7.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагч нь шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагаас олгосон, ажлын үнэмлэх, таних тэмдэгтэй байна.

7.2.Энэ хуулийн 7.1-д заасан алба хаагч хувийн дугаар бүхий тэмдэг хэрэглэнэ.

7.3.Энэ хуулийн 7.1, 7.2-т заасан ажлын үнэмлэх, таних тэмдэг, хувийн дугаар бүхий тэмдгийн загварыг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын дарга батална.

8 дугаар зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын тогтолцоо

8.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага нь шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллага, баривчлах, цагдан хорих шүүхийн шийдвэр болон хорих ял оногдуулсан шүүхийн шийтгэх тогтоолыг гүйцэтгэх алба /цаашид “хорих ял эдлүүлэх алба” гэх/, хорихоос өөр төрлийн ял, тэнсэх, албадлагын арга хэмжээ, албадан эмчлэх шүүхийн шийдвэр болон зөрчлийн шийдвэр гүйцэтгэх алба /цаашид “хорихоос өөр төрлийн ял эдлүүлэх алба” гэх/, иргэний болон захиргааны хэргийн шүүхийн шийдвэрийг биелүүлэх, хохирол, төлбөр гаргуулах ажиллагааг гүйцэтгэх алба /цаашид “иргэний шийдвэр

гүйцэтгэх алба” гэх/, төв, орон нутаг дахь хорих байгууллага, аймаг, нийслэл дэх газар, хэлтсээс бүрдэнэ.

8.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага нь гэмт хэргийн улмаас хүн, хуулийн этгээдэд учруулсан хохирол, нөхөн төлбөрийг хоригдлоос гаргуулах, түүнийг хөдөлмөрлүүлэх, ажил, мэргэжлийн дадал олгох зорилгоор үйлдвэрлэлийн нэгжтэй байна.

9 дүгээр зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын зохион байгуулалт

9.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага нь нутаг дэвсгэрийн болон тусгайлсан чиг үүргийн зарчмаар зохион байгуулагдаж, бүтэц, зохион байгуулалтыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

9.2.Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ, хүн амын нягтаршил, газар зүйн байршил, дэд бүтэц, ял шийтгүүлсэн этгээд болон гүйцэтгэх баримт бичгийн тоог харгалзан сум, дүүрэгт шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх хэлтсийг Засгийн газрын шийдвэрээр байгуулж болно.

9.3.Хорих байгууллага, нутаг дэвсгэр хариуцсан Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын газар, хэлтэс, салбар нэгжийн бүтэц, орон тоог шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын дарга батална.

9.4.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын газар, хэлтэс нь цагдан хорих, баривчлах байрнаас оргон зайлсан сэжигтэн, яллагдагч, хорих байгууллагаас оргосон хоригдол, төлбөрийн үүргээ биелүүлэхээс зайлсхийсэн төлбөр төлөгч, хорихоос өөр төрлийн ял шийтгүүлсэн ялтан, албадлагын арга хэмжээ авагдсан этгээд, түүний эд хөрөнгийг эрэн сурвалжлах чиг үүрэг бүхий нэгжтэй байна.

9.5.Энэ хуулийн 9.2-д заасан газар, хэлтсийг байгуулахдаа иргэний шийдвэр гүйцэтгэгчид оногдох ачааллыг тэнцвэржүүлэх үүднээс гэрээ, хэлцлээс үүдэлтэй эрх зүйн маргааны давтамж, хүн ам, нутаг дэвсгэрийн хэмжээг харгалзана.

10 дугаар зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллага

10.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллага нь шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааг хорих анги, нутаг дэвсгэр хариуцсан шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар, хэлтэс, салбар нэгжийг нэгдсэн болон мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангана.

10.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын орон тооны дээд хязгаарыг Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуульд заасны дагуу Засгийн газар, зохион байгуулалтын бүтцийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тогтооно.

10.3.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллага харьяандаа дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлэх нэгжтэй байна:

10.3.1.судалгаа, эрдэм шинжилгээ, сургалт дадлага, үйлдвэрлэл, материал техник, архив, спорт, урлаг, соёл, мэдээллийн технологи, цахим хяналт, шуурхай удирдлага, эрэн сурвалжлах;

10.3.2.онцгой нөхцөл байдал үүссэн үед алба хаагчийн аюулгүй байдлыг хангахад дэмжлэг үзүүлэх, учирч болох хор уршгийг багасгах, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох.

10.4.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллага тэргүүн дэд дарга болон хоёр дэд даргатай байна.

10.5.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын даргыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний санал болгосноор Засгийн газар, тэргүүн дэд дарга, дэд даргыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн томилж, чөлөөлнө.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ БҮРЭН ЭРХ, ЧИГ ҮҮРЭГ

11 дүгээр зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын чиг үүрэг

11.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллага нь Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуульд зааснаас гадна дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

11.1.1.хүний нөөцийн бодлого боловсруулах, алба хаагчийг сургаж бэлтгэх, мэдлэг чадварыг дээшлүүлэх;

11.1.2.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох чиглэлээр хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг болон хууль тогтоомжийн талаар санал боловсруулах;

11.1.3.хууль тогтоомжид нийцүүлэн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын үйл ажиллагаанд холбогдох журам, стандарт, заавар, зөвлөмж боловсруулж хэрэгжүүлэх, боловсронгуй болгох, биелэлтийг хангуулах;

11.1.4.шийдвэр гүйцэтгэх чиг үүргийг улсын хэмжээгээр нэгтгэн зохион байгуулж, дүн шинжилгээ хийх, нэгдсэн удирдлагаар хангах, харилцан уялдаа бүхий цогц арга хэмжээ авах;

11.1.5.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааг хэвийн явуулахад шаардагдах санхүү, хөрөнгө оруулалтын арга хэмжээг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх;

11.1.6.үйлдвэрлэлийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжүүлэх;

11.1.7.хорих болон хорихоос өөр төрлийн ял эдлүүлэх алба, тэдгээрийн харьяа газар, хэлтсийн алба хаагчийн үйл ажиллагаанд хяналт тавьж, алба хаагч, ажилтан гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэх, ёс зүй, сахилгын зөрчил гаргахаас урьдчилан сэргийлэх, шалтгаан, нөхцөлийг арилгах, дотоод хяналт, аюулгүй байдлыг хангах;

11.1.8.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын үйл ажиллагаанд шинжлэх ухааны ололт, орчин үеийн техник, технологи, программ хангамж, мэдээллийн нэгдсэн сүлжээ ашиглах, мэдээлэл дамжуулах, солилцох, кибер аюулгүй байдлыг хангах болон бусад мэдээллийн сан, хяналтын систем нэвтрүүлж, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулах;

11.1.9.хуульд заасан чиг үүргийн хүрээнд гадаад улсын ижил төрлийн байгууллагатай харилцах;

11.1.10.энэ хуульд заасан чиг үүргээ хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай мэдээллийн сан үүсгэх, ашиглах, шинжилгээ хийх, дүгнэлт гаргах, харьяа байгууллагуудыг шаардлагатай мэдээллээр хангах;

11.1.11.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын ажлын байрны эрүүл ахуй, хөдөлмөрийн нөхцөлийг сайжруулах, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааг хангах, болзошгүй осол, гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх;

11.1.12.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын хэмжээнд онцгой нөхцөл байдал бий болсон үед шаардлагатай арга хэмжээ авах;

11.1.13.хуульд заасан бусад чиг үүрэг.

11.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллага энэ хуулийн 11.1.7-д заасан чиг үүргийн хүрээнд алба хаагч, ажилтны үйл ажиллагаанд төрийн болон албаны нууц, байгууллагын нууц, хүний эмзэг мэдээллийн хадгалалт, хамгаалалтад хяналт тавих, тэдгээрт холбогдох хууль тогтоомж зөрчих, гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэхээс урьдчилан сэргийлэх, илрүүлэх, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагч, ажилтанд холбогдох гомдол, мэдээллийг шалгах, шийдвэрлүүлэх зэргээр байгууллага, алба хаагчдын аюулгүй байдлыг хангана.

11.3.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын хяналт шалгалт хариуцсан нэгж алба хаагч, ажилтанд холбогдох гомдол, мэдээллийг шалгах явцад гомдол, мэдээлэл нь гэмт хэргийн шинжтэй болох нь илэрсэн тохиолдолд хэрэг бүртгэх, мөрдөн байцаах байгууллагад шилжүүлнэ.

11.4.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын харьяа алба нь хариуцсан чиг үүргийн хүрээнд нутаг дэвсгэр хариуцсан шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар, хэлтэс, хорих байгууллагыг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангаж, үйл ажиллагаагаа шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын даргын өмнө хариуцан тайлагнана.

12 дугаар зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын

даргын бүрэн эрх

12.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын дарга Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8.3-т зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын хэмжээнд хэрэгжүүлнэ:

12.1.1.эрүүгийн болон зөрчлийн хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааг улсын хэмжээнд нэгтгэн зохион байгуулж, захиргааны болон мэргэжлийн удирдлагаар хангах;

12.1.2.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын үйл ажиллагаатай холбогдсон хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах;

12.1.3.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын үйл ажиллагаанд дагаж мөрдөх дүрэм, журам, зааврыг хууль тогтоомжид нийцүүлэн баталж, биелэлтийг хангуулах;

12.1.4.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын хэмжээнд, эсхүл хорих байгууллага, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар, хэлтэст онцгой дэглэм тогтоох, албаны өндөржүүлсэн бэлэн байдлын зэрэгт болон хүч нэмэгдүүлсэн хамгаалалтад шилжүүлэх, цуцлах шийдвэр гаргах;

12.1.5.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын барилга байгууламж, автомашин, галт зэвсэг болон түүнтэй адилтгах хэрэгсэл, тусгай техник, хэрэгсэл, хувцас, бусад хангамжийн талаар зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч, хэрэгжүүлэх;

12.1.6.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага, алба хаагчийн аюулгүй байдал, эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах;

12.1.7.хүний нөөцийн бодлого боловсруулж, алба хаагч, ажилтныг сургаж бэлтгэх, тэдний мэдлэг чадварыг дээшлүүлэх арга хэмжээ авах, мэргэшлийн зэрэг олгох;

12.1.8.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийг албан тушаалд томилох, чөлөөлөх, халах, сэлгэн ажиллуулах, хууль тогтоомжид заасан үндэслэл, журмын дагуу алба хаагчид цэргийн цол олгох, сэргээх, бууруулах, хураан авах;

12.1.9.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагыг төлөөлж дотоод, гадаадын байгууллагатай харилцах;

12.1.10.нууц гүйцэтгэх ажилтан ажиллуулах, халах шийдвэр гаргах, үйл ажиллагаанд нь хяналт тавих;

12.1.11.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын гүйцэтгэх ажлын төсвийг төлөвлөх, Улсын Их Хурлын тусгай хяналтын дэд хороогоор хянуулах, батлагдсан төсвийг захиран зарцуулах;

12.1.12.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын үйл ажиллагаанд шинжлэх ухаан, орчин үеийн техник, технологи, мэдээллийн сүлжээний ололтыг нэвтрүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

12.1.13.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага, алба хаагчийн гүйцэтгэх ажил үүргийн хуваарийг хууль тогтоомжид нийцүүлэн тогтоох, зарим чиг үүргийг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллага, харьяа алба, нэгж, түүний алба хаагчид гүйцэтгүүлэхээр даалгах;

12.1.14.цэргийн мэргэжлийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх;

12.1.15.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

12.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын дарга алба хаагч, ажилтныг томилж, чөлөөлөх, цэргийн ахлагч цол олгох, сэргээх, бууруулах, хураан авах, ёс зүй, сахилгын хариуцлага хүлээлгэх, байгууллагыг төлөөлөх, төсөв, хөрөнгийг захиран зарцуулах шийдвэр гаргах бүрэн эрхээ харьяа алба, нэгж, нутаг дэвсгэр хариуцсан шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар, хэлтсийн даргад шилжүүлж болох бөгөөд ийнхүү шилжүүлсэн нь түүнийг хариуцлагаас чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.

13 дугаар зүйл.Иргэний шийдвэр гүйцэтгэх албаны чиг үүрэг

13.1.Иргэний шийдвэр гүйцэтгэх алба нь Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын харьяанд байх бөгөөд тус албаны дарга нь эрх зүйч мэргэжлээр 10-аас доошгүй жил, иргэний болон захиргааны шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны чиглэлээр 5-аас доошгүй жил ажилласан, төрийн алба хаах насны дээд хязгаарт хүрээгүй, сүүлийн таван жил шүүгч, улс төрийн албан тушаал болон улс төрийн намын удирдах, гүйцэтгэх албан тушаал эрхлээгүй, эрүүгийн хариуцлага хүлээж байгаагүй, удирдах ажил, албан тушаал эрхэлсэн туршлагатай Монгол Улсын иргэн байна.

13.2.Иргэний шийдвэр гүйцэтгэх алба нь иргэний болон захиргааны хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх албаны боловсон хүчний бодлого боловсруулах, алба хаагчийг сургаж бэлтгэх, мэдлэг чадварыг дээшлүүлэх арга хэмжээ авах, иргэний болон захиргааны хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааг шуурхай, үр дүнтэй болгоход чиглэсэн төлөвлөгөө, санал боловсруулж, хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд хүргүүлж, батлуулах, хэрэгжүүлэх, хэрэгжилтэд хяналт тавихаас гадна дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

13.2.1.иргэний шийдвэр гүйцэтгэгчийн сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулах;

13.2.2.иргэний шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа явуулах тойргийн харьяаллыг тогтоох;

13.2.3.шийдвэр гүйцэтгэгчийн саналыг харгалзан төлбөр төлөгчийн гадаадад зорчих эрхийг сэргээх;

13.2.4.Иргэний болон захиргааны хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуульд заасан урамшууллыг хуваарилах, захиран зарцуулах;

13.2.5.Иргэний болон захиргааны хэргийн шүүхийн шийдвэрийн биелэлт, үр дүнгийн талаар нэгдсэн тоо бүртгэл хөтлөх, цахим сан бүрдүүлэх, лавлагаа, мэдээлэл олгох ажлыг зохион байгуулах;

13.2.6.энэ хуулийн 8.6-т заасан хөдөлгөөнд тогтмол хяналт тавьж, зохион байгуулалтын арга хэмжээг авах.

13.3.Энэ хуулийн 13.1-д заасан алба шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа, биелэгдээгүй шийдвэрийн шалтгаан нөхцөл, ажлын үр дүнг жил бүр Улсын дээд шүүхэд танилцуулна.

14 дүгээр зүйл.Хорих ял эдлүүлэх албаны чиг үүрэг

14.1.Хорих ял эдлүүлэх алба дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

14.1.1.баривчлах, цагдан хорих шүүхийн шийдвэр, хорих ял оногдуулсан шүүхийн шийтгэх тогтоолыг гүйцэтгэх ажиллагаанд хяналт тавих, нэгдсэн тоо бүртгэл хөтлөх;

14.1.2.хорих байгууллагын үйл ажиллагааг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах;

14.1.3.хорих байгууллагын хүний нөөцийг бэлтгэх, мэдлэг, ур чадварыг дээшлүүлэх арга хэмжээний талаар санал боловсруулах;

14.1.4.хорих байгууллагын бүтэц, үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох, аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээний талаар санал боловсруулах;

14.1.5.хорих ял, баривчлах, цагдан хорих талаарх гомдлыг шийдвэрлэх;

14.1.6.хоригдолд хүмүүжлийн нөлөө үзүүлэх, нийгэмшүүлэх, хөдөлмөрийн дадал олгох, мэргэжлийн боловсрол эзэмшүүлэх;

14.1.7.хоригдол, хоригдсон этгээд, шийтгүүлсэн хүний зүгээс алба хаагч руу чиглэсэн хууль бус үйлдлээс урьдчилан сэргийлэх, шалгах, хариуцлага тооцох.

15 дугаар зүйл.Хорихоос өөр төрлийн ял эдлүүлэх албаны чиг үүрэг

15.1.Хорихоос өөр төрлийн ял эдлүүлэх алба дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

15.1.1.хорихоос өөр төрлийн ял, албадлагын арга хэмжээ, зөрчлийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны талаар шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар, хэлтсийг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах, хяналт тавих, нэгдсэн тоо бүртгэл хөтлөх;

15.1.2.согтуурах, мансуурах донтой хүнийг захиргааны журмаар албадан эмчлэх шүүхийн шийдвэрийг гүйцэтгэх;

15.1.3.хорихоос өөр төрлийн ял, албадлагын арга хэмжээг гүйцэтгэх талаарх гомдлыг шийдвэрлэх;

15.1.4.тогтоолын биелэлтийг хойшлуулсан этгээдэд хяналт тавих ажиллагааг мэргэжлийн удирдлагаар хангах;

15.1.5.хуульд заасан зарим төрлийн албадлагын арга хэмжээг хэрэгжүүлэх чиглэлээр хэрэгжүүлж байгаа бусад байгууллагын ажиллагаанд хяналт тавих, мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах;

15.1.6.хорихоос өөр төрлийн ял эдлүүлэх ажиллагааг боловсронгуй болгох арга хэмжээний талаар санал боловсруулах;

15.1.7.албадлагын арга хэмжээ авагдсан этгээдэд хүмүүжлийн нөлөө үзүүлэх, нийгэмшүүлэх чиглэлээр бодлого боловсруулж, хэрэгжүүлэх.

15.1.8.хорихоос өөр төрлийн ял шийтгүүлсэн, албадлагын арга хэмжээ авагдсан этгээдийн гадаадад зорчих эрхийг сэргээх.

16 дугаар зүйл.Хорих байгууллага, түүний чиг үүрэг

16.1.Хорих байгууллага нь шүүхийн шийтгэх тогтоолоор оногдуулсан хорих ялыг албадан эдлүүлэх тусгай чиг үүрэг бүхий төрийн байгууллага бөгөөд хуулийн этгээдийн эрх эдэлнэ.

16.2.Хорих байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

16.2.1.хорих ялыг албадан эдлүүлэх;

16.2.2.хоригдлын аюулгүй байдлыг хангах, тэдний дунд хууль ёс, дэг журмыг сахиулах, хоригдол бусад этгээдэд хохирол учруулахаас урьдчилан сэргийлэх;

16.2.3.хоригдлыг нийгэмшүүлэх;

16.2.4.хоригдлыг хөдөлмөрлүүлэх, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааг хангах, эрхэлсэн үйлдвэрлэлийн чиглэлээр хоригдолд дадлага олгох;

16.2.5.хоригдолд албан, албан бус хэлбэрээр боловсрол олгох;

16.2.6.хоригдлын эрүүл мэндийг хамгаалах, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх;

16.2.7.гэмт хэргийн улмаас учруулсан хохирол, төлбөрийг хоригдлын хөдөлмөрийн хөлснөөс суутгах, хорих байгууллагад учруулсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх;

16.2.8.хоригдлыг суллагдахад бэлтгэх ажиллагааг хэрэгжүүлэх;

16.2.9.хуульд заасан бусад чиг үүрэг.

16.3.Хорих байгууллага нь гэмт хэргийн улмаас хүн, хуулийн этгээдэд учруулсан хохирол, нөхөн төлбөрийг хоригдлоос гаргуулах, түүнийг хөдөлмөрлүүлэх, ажил, мэргэжлийн дадал олгох үйлдвэрлэлтэй байна.

16.4.Хорих байгууллагын хамгаалалтын бүсэд хувийн өмчит хуулийн этгээдтэй гэрээний үндсэн дээр хамтран ажиллаж болно.

16.5.Хорих байгууллага, салбар нэгжийн үйлдвэрлэл болон хувийн өмчит хуулийн этгээдтэй хамтарсан үйлдвэрлэлээс олсон орлогыг хорих ангийн харуул хамгаалалтыг сайжруулах, хоригдлыг нийгэмшүүлэх, үйлдвэрлэлийг дэмжиж, тоног төхөөрөмж худалдаж авахад зарцуулах бөгөөд хөрөнгийг хуваарилах, түүнд хяналт тавих журмыг санхүүгийн болон хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална.

16.6.Орон нутгийн төрийн удирдлагыг хэрэгжүүлэгч байгууллагаас хоригдлыг ажлын байраар хангах хүрээнд төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр гүйцэтгэх бүтээн байгуулалтын ажил, үйлчилгээнд ажиллуулахад дэмжлэг үзүүлнэ.

17 дугаар зүйл.Нутаг дэвсгэр хариуцсан шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар, хэлтсийн чиг үүрэг

17.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын газар, хэлтэс дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

17.1.1.зөрчлийн хэргийн талаар гарсан шүүхийн шийдвэр, эрүүгийн хэргийн талаар гарсан шүүхийн шийтгэх тогтоол, шүүхээр баталгаажуулсан бусад байгууллагын шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааг мэргэжлийн удирдлагаар хангах, хяналт тавих;

17.1.2.байгууллага, алба хаагчийн үйл ажиллагаатай холбоотой заавар, журам, стандартыг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

17.1.3.иргэний, захиргааны хэргийн талаар гарсан шүүхийн шийдвэр, шүүхээр баталгаажуулсан бусад байгууллагын шийдвэрийг гүйцэтгэх ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх, зохион байгуулалтын арга хэмжээг хэрэгжүүлэх;

17.1.4.байгууллага, алба хаагч, ажилтан, тэдгээрийн гэр бүлийн аюулгүй байдлыг хангах, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах;

17.1.5.иргэний шийдвэр гүйцэтгэгчээс бусад алба хаагчийн үйл ажиллагааны талаарх гомдлыг шийдвэрлэх;

17.1.6.хариуцсан нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд хорих, хорихоос өөр төрлийн ял шийтгүүлсэн, тэнсэх, албадлагын арга хэмжээ авагдсан хүний цахим сан хөтлөх, улсын нэгдсэн бүртгэлд бүртгүүлэх;

17.1.7.баривчлах шийтгэл, цагдан хорих тухай шүүхийн шийдвэрийг гүйцэтгэх;

17.1.8.согтуурах, мансуурах донтой хүн болон эмнэлгийн чанартай албадлагын арга хэмжээ авагдсан хүнийг албадан эмчлэх эмнэлэгт хүргэх ажиллагааг гүйцэтгэх;

17.1.9.хуульд заасан бусад чиг үүрэг.

17.2.Иргэний шийдвэр гүйцэтгэх албаны харьяа газар, хэлтэс нь иргэний шийдвэр гүйцэтгэх ажллагаанд дэмжлэг үзүүлэх, зохион байгуулалтаар хангах чиг үүрэгтэй.

18 дугаар зүйл.Засгийн газар болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, Засаг даргаас шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага, иргэний шийдвэр гүйцэтгэх албатай харилцах

18.1.Засгийн газар санхүү, материал, техникийн хангамжийн хувьд шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага, иргэний шийдвэр гүйцэтгэх албаны хэвийн ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

18.2.Аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн Засаг дарга хууль тогтоомжид заасан эрх хэмжээнийхээ хүрээнд хариуцсан нутаг дэвсгэртээ хорих байгууллагын үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааг өргөжүүлэх, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлнэ.

18.3.Аймаг, сумын Засаг дарга, нутгийн өөрөө удирдах байгууллага тухайн нутаг дэвсгэр хариуцсан шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар, хэлтэс, хорих байгууллага, салбар нэгжийн удирдлага болон алба хаагчдад орон сууцаар хангах арга хэмжээ авна.

**ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ
ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭХ БАЙГУУЛЛАГЫН АЛБА ХААГЧИД ТАВИГДАХ
ШААРДЛАГА, НИЙТЛЭГ ЭРХ, ҮҮРЭГ**

19 дүгээр зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагч, түүнд тавигдах шаардлага

19.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагч нь шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын удирдах, гүйцэтгэх албан тушаалтан, шийдвэр гүйцэтгэгч, хорих байгууллагын алба хаагчаас бүрдэнэ.

19.2.Энэ хуулийн 19.1-д заасан алба хаагчаар Төрийн албаны тухай болон холбогдох бусад хуульд заасан шаардлага, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагаас тогтоосон журам, эрүүл мэнд, бие бялдар, боловсрол, мэргэжил, мэргэшил, ёс зүйн шаардлага, шалгуур үзүүлэлтийг хангасан, 18 насанд хүрсэн, Монгол Улсын иргэнийг авч ажиллуулна.

19.3.Энэ хуулийн 19.1-д заасан алба хаагчид тавигдах эрүүл мэнд, бие бялдар, боловсрол, мэргэжил, ёс зүйн шалгуур үзүүлэлт, сонгон шалгаруулах журмыг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын дарга батална.

19.4.Цагдан хорих, баривчлах төв, байр, мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төв, согтуурах, мансуурах донтой хүнийг албадан эмчлэх байгууллага, төрийн өмчит, аж ахуйн тооцоот, улсын төсөвт үйлдвэрийн газрын ажилтныг хорих байгууллагын алба хаагчтай адилтган үзнэ.

19.5.Энэ хуулийн 19.1-д заасан алба хаагчийн албан тушаалд тавигдах тусгайлсан шаардлага, шалгуур үзүүлэлт нь албан тушаалын чиг үүргээ хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай боловсрол, мэргэжил, ур чадвар, эрүүл мэнд, бие бялдар, сэтгэл зүйн болон ёс зүйн шаардлага, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад болон мэргэжлийн чиглэлээр ажилласан жил зэргээс бүрдэнэ.

19.6.Гүйцэтгэх чиг үүргийн онцлогоос хамааран тодорхой албан тушаалд тавигдах тусгайлсан шаардлага, шалгуур үзүүлэлтийг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын хэмжээнд тогтоож болно.

20 дугаар зүйл.Иргэний шийдвэр гүйцэтгэгчид тавигдах шаардлага

20.1.Иргэний шийдвэр гүйцэтгэгчээр хууль зүйн дээд боловсролтой, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн зохих мэдлэгтэй, Төрийн албаны тухай хуульд заасан шаардлага, эрүүл мэнд, боловсрол, мэргэжил, мэргэшил, ёс зүйн шаардлага, шалгуур үзүүлэлтийг хангасан, эрүүгийн хариуцлага хүлээж байгаагүй, иргэний шийдвэр гүйцэтгэгчийн сонгон шалгаруулалтад тэнцсэн Монгол Улсын иргэнийг ажиллуулна.

20.2.Дараах этгээд иргэний шийдвэр гүйцэтгэгчээр ажиллахыг хориглоно:

20.2.1.төрийн албанаас энэ хуулийн 34 дүгээр зүйлд заасан үндэслэлээр халагдаж байсан;

20.2.2.эрүүгийн хариуцлага хүлээж байсан.

20.3.Иргэний шийдвэр гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах журмыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

21 дүгээр зүйл.Хорих байгууллагын алба хаагчийн бүрэн эрх

21.1.Хорих байгууллагын алба хаагч дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

21.1.1.оргосон хоригдол, хоригдсон этгээд, ялтан, баривчлагдсан болон эмчлүүлэгч хүн байгаа, эсхүл энэ талаар үндэслэл бүхий сэжиг байвал хуульд заасан журмын дагуу тухайн байгууллага, иргэний орон байр, бусад газарт нэвтрэн орох, орон байр, бусад газар, тээврийн хэрэгсэл, биед үзлэг хийх, оргосон этгээдэд туслалцаа үзүүлсэн, эсхүл туслалцаа үзүүлсэн байх үндэслэл бүхий сэжигтэй иргэний бичиг баримтыг шалгах, албан тушаалтан, иргэнээс тайлбар, тодорхойлолт, шаардлагатай мэдээллийг гаргуулан авах, эрэл явагдаж байгаа зурвас дахь төмөр замын өртөө, зөрлөг,

нисэх буудал, хилийн боомтод орох, гарах тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг шаардлагатай тохиолдолд зогсоох, шалгах;

21.1.2.оргосон хоригдол, хоригдсон этгээд, ялтан, баривчлагдсан болон эмчлүүлэгч хүнийг эрэн сурвалжлах, мөрдөн хөөх, баривчлах үед зайлшгүй шаардлагатай тохиолдолд Дипломат төлөөлөгчийн, үүргээ гүйцэтгэж яваа түргэн тусламжийн, гал унтраах албаны, техникийн ослын дуудлагын автомашинаас бусад хүн, хуулийн этгээдийн тээврийн хэрэгслийг өмчийн хэлбэр харгалзахгүйгээр түр дайчлах, холбоо, мэдээллийн хэрэгслээр дараалал харгалзахгүй үйлчлүүлэх;

21.1.3.хоригдол, хоригдсон этгээд, ялтан, баривчлагдсан болон эмчлүүлэгч этгээдийн бие, эд зүйл, байранд үзлэг, нэгжлэг хийх, зэвсэг, хутга, мэс, зэвсгийн чанартай бусад зүйл, мансууруулах болон хордуулах үйлчилгээтэй эм, тариа, өвс ургамал, согтууруулах ундаа, хориглосон тоглоом, хууль, холбогдох журмаар зөвшөөрөгдсөнөөс бусад зүйлийг хураан авах, бэлэн мөнгө, валют, үнэт зүйлсийг хураан авч акт тогтоон хадгалах, хорих байгууллагын аюулгүй байдал, түүнд мөрдөгдөх дэг журмыг сахиулах зорилгоор хоригдсон этгээд, ялтан, баривчлагдсан болон эмчлүүлэгч хүнд байнгын хяналт тавих;

21.1.4.хорих байгууллага, түүний үйлдвэрлэлийн талбайд орж, гарч байгаа хүний бие, эд зүйл, тээврийн хэрэгсэлд үзлэг хийх, холбогдох хууль, тогтоомжийн дагуу галт зэвсэг, тусгай хэрэгсэл, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл хэрэглэх;

21.1.5.хууль тогтоомжид заасан үндэслэл, журмын дагуу гүйцэтгэх ажил явуулах.

22 дугаар зүйл.Хорих байгууллага, нутаг дэвсгэр хариуцсан шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар, хэлтсийн даргын бүрэн эрх

22.1.Хорих байгууллага, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар, хэлтсийн дарга нь энэ хуулийн 21.1-д зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

22.1.1.хорих байгууллага, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар, хэлтсийн үйл ажиллагааг мэргэжлийн удирдлагаар хангах, тушаал, шийдвэр гаргах, алба хаагчийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих;

22.1.2.баривчлагдсан хүн, хорихоос өөр төрлийн ялаар шийтгүүлсэн ялтан, хоригдлыг өвчний учир ял, шийтгэлээс чөлөөлүүлэх тухай саналыг прокурорт гаргах;

22.1.3.баривчлагдсан хүн, нийтэд тустай ажил хийлгэх ял шийтгүүлсэн ялтан, хоригдолд чөлөө олгох;

22.1.4.хорихоос өөр төрлийн ялаар шийтгүүлсэн ялтан, хоригдолд шагналын хоног олгох, хасах;

22.1.5.хуурамчаар, эсхүл санаатай өвчилсөн, эсхүл эрүүл мэнд, бие эрхтэндээ санаатайгаар гэмтэл учруулж эмнэлэгт хэвтэж эмчлүүлсэн, чөлөөнөөс хоцорсон, оргосон хугацааг ял эдэлсэн хугацаанаас хасаж тооцох;

22.1.6.хоригдлын хүсэлтийг үндэслэн удаан хугацааны уулзалтыг түр уулзалтаар, эсхүл утсаар ярих эрхээр, эсхүл түр уулзалтыг утсаар ярих эрхээр солих;

22.1.7.Иргэний хуульд заасны дагуу хоригдлын итгэмжлэлийг гэрчлэх;

22.1.8.хоригдол, хоригдсон этгээдэд сахилгын шийтгэл ногдуулах;

22.1.9.байгууллага, алба хаагчийн ажил үүрэгт хамаарах гомдлыг хянан шийдвэрлэх;

22.1.10.шийдвэр гүйцэтгэгчийн саналыг үндэслэн ял шийтгүүлсэн, тэнсэх, албадлагын арга хэмжээ авагдсан хүн, хуулийн этгээдийн удирдах албан тушаалтны гадаадад зорчих эрхийг түдгэлзүүлэх, сэргээх талаарх саналыг харьяа албанд хүргүүлэх;

22.1.11.хуульд заасан бусад.

23 дугаар зүйл.Эрүүгийн шийдвэр гүйцэтгэгчийн бүрэн эрх

23.1.Эрүүгийн шийдвэр гүйцэтгэгч Эрүүгийн болон зөрчлийн хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуульд зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

23.1.1.гүйцэтгэх баримт бичиг болон эрүүгийн болон зөрчлийн хэргийн шүүхийн шийдвэрийг тогтоосон хугацаанд бүрэн гүйцэтгэх;

23.1.2.гүйцэтгэх баримт бичиг болон эрүүгийн болон зөрчлийн хэргийн шүүхийн шийдвэрийн агуулга тодорхойгүй тохиолдолд түүнийг тодруулахаар шүүхэд хүсэлт гаргах;

23.1.3.хорихоос өөр төрлийн ял шийтгүүлсэн, тэнсэх, албадлагын арга хэмжээ авагдсан хүн шилжин суурьших хөдөлгөөн, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн мэдээлэлд оруулсан өөрчлөлтийг улсын бүртгэлд бүртгэхийг түдгэлзүүлэх;

23.1.4.эрүүгийн болон зөрчлийн хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны явцад гэмт хэргийн шинж бүхий баримт илэрсэн тохиолдолд хэрэг бүртгэх, мөрдөн байцаах эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэх;

23.1.5.эрүүгийн болон зөрчлийн хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны үр дүнд хувийн сонирхолтой, эсхүл шударгаар ажиллахад эргэлзээ байгаа тохиолдолд шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаанаас татгалзан гарах;

23.1.6.эрүүгийн болон зөрчлийн хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны цахим бүртгэл хөтлөх, мэдээ тайлан гаргах;

23.1.7.хорихоос өөр төрлийн ял шийтгүүлсэн, тэнсэх, албадлагын арга хэмжээ, зөрчил шийтгүүлсэн, хязгаарлалт тогтоох таслан сэргийлэх арга хэмжээ авагдсан хүн болон түүнийг шүүхийн шийдвэрийг биелүүлэхээс зайлсхийхэд туслалцаа үзүүлсэн гэх үндэслэлтэй бусад этгээдийн орон байр, эзэмшил газар, ажлын байранд хуульд заасан журмын дагуу нэвтрэн орох;

23.1.8.хорихоос өөр төрлийн ял шийтгүүлсэн, тэнсэх, албадлагын арга хэмжээ, хязгаарлалт тогтоох таслан сэргийлэх арга хэмжээ авагдсан хүн, тэдгээрийн төлөөллийг дуудан ирүүлэх;

23.1.9.хорихоос өөр төрлийн ял шийтгүүлсэн, тэнсэх, албадлагын арга хэмжээ авагдсан, зөрчил шийтгүүлсэн, хязгаарлалт тогтоох таслан сэргийлэх арга хэмжээ авагдсан хүнээс шүүхийн шийдвэрийг биелүүлэхэд шаардлагатай баримт бичиг, лавлагаа, тодорхойлолт гаргуулан авах;

23.1.10.эрүүгийн болон зөрчлийн хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны талаар гарсан гомдлыг хянан шийдвэрлэх;

23.1.11.эрүүгийн болон зөрчлийн хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа нь хуульд заасан журмын дагуу явагдаж байгаа эсэхэд хяналт тавих, зөрчил илэрсэн тохиолдол бүрд шалгалт хийж шалтгаан, нөхцөлийг тогтоох, хуульд заасан арга хэмжээ авах;

23.1.12.хорихоос өөр төрлийн ял, албадлагын арга хэмжээг хорих ялаар солих саналыг прокурорт гаргах;

23.1.13.хорихоос өөр төрлийн ял шийтгүүлсэн, тэнсэх, албадлагын арга хэмжээ авагдсан хүн шүүхээс хүлээлгэсэн үүрэг, хязгаарлалтыг биелүүлсэн байдлын талаар тодорхойлолт гаргах, хуульд заасан үндэслэлээр оногдуулсан ял, албадлагын арга хэмжээг хүчингүй болгох, ял оногдуулах саналыг прокурорт гаргах;

23.1.14.шүүхийн шийдвэрийг биелүүлэхээс зайлсхийсэн хүнийг эрэн сурвалжлах, уг зорилгоор хорихоос өөр төрлийн ял шийтгүүлсэн, тэнсэх, албадлагын арга хэмжээ авагдсан, зөрчил шийтгүүлсэн хүний оршин суугаа /оршин байгаа/ хаягийг тогтоох зорилгоор шаардлагатай лавлагаа, мэдээлэл авах;

23.1.15.хорихоос өөр төрлийн ял шийтгүүлсэн, тэнсэх, албадлагын арга хэмжээ авагдсан хүнийг өвчний учир ял, шийтгэлээс чөлөөлүүлэх саналыг прокурорт гаргах;

23.1.16.зорчих эрхийг хязгаарлах ял шийтгүүлсэн, хязгаарлалт тогтоох таслан сэргийлэх арга хэмжээ авагдсан хүнд ашигласан хяналтын тоног төхөөрөмжийг санаатайгаар устгасан, гэмтээсэн, эсхүл хэвийн үйл ажиллагааг алдагдуулсан буруутай эдгээдээр нөхөн төлүүлэх, төлбөрийг нөхөн төлөөгүй тохиолдолд шүүхээр шийдвэрлүүлэх;

23.1.17.хязгаарлалт тогтоох таслан сэргийлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх боломжгүй нөхцөл байдал тогтоогдсон тохиолдолд холбогдох баримт, мэдээллийг мөрдөгчид хүргүүлэх.

23.2.Эрүүгийн ахлах шийдвэр гүйцэтгэгч энэ хуулийн 23.1-д зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

23.2.1.эрүүгийн шийдвэр гүйцэтгэгчийн шийдвэрийг өөрчлөх, хүчингүй болгох, тэдгээрт тодорхой шийдвэр гаргах тухай даалгах;

23.2.2.эрүүгийн шийдвэр гүйцэтгэгчийн үйл ажиллагааг мэргэжлийн удирдлагаар хангах;

23.2.3.эрүүгийн шийдвэр гүйцэтгэгчийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих, тодорхой төрлийн арга хэмжээг гүйцэтгэх, шийдвэр гаргах талаар энэ хуульд заасан зөвшөөрөл олгох;

23.2.4.гүйцэтгэх баримт бичиг болон хорихоос өөр төрлийн ял шийтгүүлсэн, тэнсэх, албадлагын арга хэмжээ авагдсан, зөрчил шийтгүүлсэн, хязгаарлалт тогтоох таслан сэргийлэх арга хэмжээ авагдсан хүний бүртгэл хөтлөх, ажиллагааны мэдээ, тайланг нэгтгэн гаргах.

23.3.Эрүүгийн ерөнхий шийдвэр гүйцэтгэгч энэ хуулийн 23.1, 23.2-т зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

23.3.1.эрүүгийн ахлах шийдвэр гүйцэтгэгч, эрүүгийн шийдвэр гүйцэтгэгчийн шийдвэрийг өөрчлөх, хүчингүй болгох, тэдгээрт тодорхой шийдвэр гаргах тухай даалгах;

23.3.2.эрүүгийн болон зөрчлийн хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааг мэргэжлийн удирдлагаар хангаж, хяналт тавих;

23.3.3.эрүүгийн ахлах шийдвэр гүйцэтгэгч, эрүүгийн шийдвэр гүйцэтгэгчийн үйл ажиллагааны талаарх гомдлыг хянан шийдвэрлэх;

23.3.4.эрүүгийн болон зөрчлийн хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны харьяалал тогтоох;

23.3.5.эрүүгийн шийдвэр гүйцэтгэгчийн саналыг үндэслэн хорихоос өөр төрлийн ял шийтгүүлсэн, тэнсэх, албадлагын арга хэмжээ авагдсан, зөрчил шийтгүүлсэн хүн, хуулийн этгээдийн удирдах албан тушаалтны гадаадад зорчих эрхийг түдгэлзүүлэх, сэргээх.

24 дүгээр зүйл.Иргэний шийдвэр гүйцэтгэгчийн бүрэн эрх

24.1.Иргэний шийдвэр гүйцэтгэгч нь Иргэний болон захиргааны хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуульд зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

24.1.1.гүйцэтгэх баримт бичигт заасан үүргийг тогтоосон хугацаанд бүрэн гүйцэтгэх;

24.1.2.гүйцэтгэх баримт бичиг, шүүхийн шийдвэрийн агуулга тодорхойгүй тохиолдолд түүнийг тодруулахаар шүүхэд хүсэлт гаргах;

24.1.3.төлбөр төлөгчийн улсын бүртгэлийн мэдээллийн санд өөрчлөлт бүртгүүлэхийг түдгэлзүүлэх;

24.1.4.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны явцад гэмт хэргийн шинж бүхий баримт илэрсэн тохиолдолд хэрэг бүртгэх, мөрдөн байцаах эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэх;

24.1.5.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны үр дүнд хувийн сонирхолтой, эсхүл шударгаар ажиллахад эргэлзээ байгаа тохиолдолд тухайн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаанаас татгалзан гарах;

24.1.6.гүйцэтгэх баримт бичиг болон шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны цахим бүртгэл хөтлөх, мэдээ тайлан гаргах;

24.1.7.төлбөр төлөгч, түүний хамаарал бүхий этгээд болон шүүхийн шийдвэрийг биелүүлэхээс зайлсхийхэд туслалцаа үзүүлсэн гэх үндэслэлтэй бусад этгээдийн орон байр, эзэмшил газар, ажлын байранд хуульд заасан журмын дагуу нэвтрэн орох.

25 дугаар зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн нийтлэг эрх, үүрэг, түүнд хориглох зүйл

25.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагч нь энэ хуулийн 21 дүгээр зүйлд зааснаас гадна Төрийн албаны тухай хуульд заасан нийтлэг эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ.

25.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчид Төрийн албаны тухай хууль, Төрийн албаны ёс зүйн тухай хууль, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль, Авлигын эсрэг хуулиар хориглосон үйл ажиллагаанаас гадна дараах зүйлийг хориглоно:

25.2.1.хүний эрх, эрх чөлөөнд хууль бусаар халдах;

25.2.2.албан тушаал, байгууллагын нэрээр бусдыг эрхшээлдээ оруулах, дарамтлах;

25.2.3.бусдын эрх, эрх чөлөө, хууль ёсны ашиг сонирхол, нэр төрд хохирол учруулж болзошгүй мэдээ, мэдээллийг нийтэд болон бусдад мэдээлэх;

25.2.4.төр, байгууллага, хувь хүний нууцыг хуульд заасан үндэслэл, журмаас гадуур бусдад задруулах, удирдах албан тушаалтны зөвшөөрөлгүйгээр албан ажлын мэдээллийг мэдээлэх;

25.2.5.албан үүргээ гүйцэтгэх болон дүрэмт хувцас өмссөн үедээ согтууруулах ундаа хэрэглэх;

25.2.6.мансууруулах болон сэтгэцэд нөлөөт бодис хэрэглэх;

25.2.7.бусдыг хууль бус үйлдэл, эс үйлдэхүй хийхийг уриалах, чиглүүлэх, шууд болон шууд бус хэлбэрээр өдөөн хатгах, оролцох;

25.2.8.намын гишүүн байх, албаны бие бүрэлдэхүүний дотор аль нэг намын үйл ажиллагаа, улс төрийн үзэл баримтлалыг сурталчлах, дэмжлэг үзүүлэх;

25.2.9.удирдах албан тушаалтны хууль ёсны шийдвэр, тушаалыг биелүүлэхээс татгалзах;

25.2.10.хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр томилогдсон ажилд очихгүй байх, ажил хаях, албаны хэвийн үйл ажиллагааг алдагдуулахад чиглэсэн бусад арга хэмжээ төлөвлөх, зохион байгуулах, тэдгээрт оролцох;

25.2.11.гэмт хэрэг, зөрчлийн талаар хүнээс мэдээлэл, тайлбар авах зорилгоор эрүүдэн шүүх, эсхүл ийм үйлдлийг аливаа хэлбэрээр зөвтгөх;

25.2.12.хөдөлмөрийн маргаан зохицуулах зорилгоор албан үүргээ орхих

25.1.13.хуулиар хориглосон бусад.

25.3.Иргэний шийдвэр гүйцэтгэгчээс бусад алба хаагч албан тушаалын зэрэглэл, цолны эрэмбээр нэг нь нөгөөдөө захирагч, захирагдагч байна.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭХ БАЙГУУЛЛАГЫН АЛБА ХААГЧИЙН ЭРХ ЗҮЙН БАЙДАЛ

26 дугаар зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн баталгаа

26.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагч Төрийн албаны тухай хуульд заасан баталгаанаас гадна энэ хуульд заасан улс төр, хууль зүй, нийгэм, эдийн засгийн болон энэ хуульд заасан бусад баталгаагаар хангагдана.

26.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн баталгааг энэ хуульд тусгайлан зааснаас бусад тохиолдолд Төрийн албаны тухай хууль, цэргийн алба хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн хууль тогтоомж, бусад хууль тогтоомжид заасны дагуу зохицуулна.

26.3.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн талаарх судалгаа, мэдээ, мэдээллийг түүний зөвшөөрөлгүйгээр бусдад задруулахыг хориглоно.

26.4.Алба хаагч бүрд мэргэжлээрээ суралцах, албан тушаал дэвших тэгш боломж, нөхцөл бүрдүүлнэ.

27 дугаар зүйл.Алба хаагчийн улс төрийн баталгаа

27.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийг улс төрийн үйл ажиллагаанд хуульд заасан албан үүргээс нь гадуур дайчлах, оролцуулахыг хориглоно.

27.2.Алба хаагчийг энэ хуулийн 27.1-д заасан үйл ажиллагаанд оролцохыг шаардсан бол татгалзана.

27.3.Алба хаагч үзэл бодлоо илэрхийлэх, үг хэлэх, эвлэлдэн нэгдэх, хэвлэн нийтлэх, шашин шүтэх, эс шүтэх эрх, эрх чөлөөгөө эдлэхдээ албандаа хүндэтгэлтэй хандана.

27.4.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагч үйл ажиллагаандаа улс төрийн намын бэлгэ тэмдэг агуулсан эд зүйл, техник хэрэгсэл ашиглахыг хориглоно.

27.5.Алба хаагч албан үүргээ гүйцэтгэх үедээ нийтийг хамарсан жагсаал, цуглаан, аливаа улс төрийн нам, түүний үйл ажиллагаанд оролцохгүй байх, албаны эрх мэдлээ улс төрийн зорилгоор ашиглахыг хориглоно.

28 дугаар зүйл.Алба хаагчийн хууль зүйн баталгаа

28.1.Иргэн, албан тушаалтан шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн хууль ёсны үйл ажиллагаанд хөндлөнгөөс оролцох, хуулиар хүлээсэн үүрэгт үл хамаарах ажил, үүрэг гүйцэтгэхийг шаардахыг хориглоно.

28.2.Алба хаагч албан үүргээ хуульд нийцүүлэн гүйцэтгэснээс үүссэн хохирлыг хариуцахгүй.

28.3.Алба хаагч ажлын бус цагаар хуульд заасан чиг үүргээ хэрэгжүүлсэн, түүнчлэн ажилдаа ирэх, буцах замд явсныг албан үүргээ гүйцэтгэж байгаатай нэгэн адил тооцно.

28.4.Албан үүргээ гүйцэтгэхтэй нь холбогдуулан алба хаагч болон түүний хамаарал бүхий этгээдийн амь нас, эрүүл мэндэд аюул занал учирсан, эсхүл учирч болзошгүй тохиолдолд тэдгээрийн амь нас, аюулгүй байдлыг хамгаалах асуудлыг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага хариуцна.

28.5.Алба хаагчийг албан үүргээ биелүүлсэнтэй нь холбогдуулан төрийн эрх бүхий байгууллагаас шалгасан, баривчилсан, цагдан хорьсон, орон байр, албан тасалгаа,

тээврийн хэрэгсэл болон биед нь үзлэг, нэгжлэг хийсэн бол шууд удирдах даргад нь даруй мэдэгдэнэ.

28.6.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын дарга, тэргүүн дэд дарга, дэд дарга, иргэний шийдвэр гүйцэтгэх албаны даргыг гэмт хэрэг үйлдэж байхад нь буюу гэмт хэргийн газар гэмт үйлдлийнх нь нотлох баримттайгаар баривчилсан бол хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд, бусад алба хаагчийг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын даргад 24 цагийн дотор мэдэгдэнэ.

28.7.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагч хуульд заасан үндэслэл, журмын дагуу нэг бүрийн тусгай хэрэгсэл, биеийн хүч, галт зэвсэг хэрэглэх эрхтэй.

28.8.Эрүүгийн болон зөрчлийн хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийг бэлтгэх чиг үүрэг бүхий дээд боловсролын сургалтын байгууллагад цэргийн цолтой ажилласан, сонсогчоор суралцсан, хугацаат цэргийн алба хаасан, байгууллагын захиалгаар суралцсан хугацааг төрийн тусгай алба хаасан хугацаанд оруулан тооцно.

29 дүгээр зүйл.Алба хаагчийн нийгмийн баталгаа

29.1.Алба хаагч албан үүргээ гүйцэтгэх явцдаа гэмт халдлагын улмаас амь насаа алдсан тохиолдолд 10 жилийн үндсэн цалинтай тэнцэх хэмжээний тэтгэмж олгох асуудлыг төр хариуцана.

29.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагаас чөлөөлөгдсөн иргэнийг урьд гүйцэтгэж байсан албан үүрэгтэй нь холбогдуулан амь нас, эрүүл мэндэд нь хохирол учруулсан бол энэ хуулийн 29.1-т заасан баталгаа нэгэн адил хамаарна.

29.3.Алба хаагч албан үүргээ гүйцэтгэх явцад эрүүл мэнд нь хохирсон тохиолдолд хууль тогтоомжид заасны дагуу Засгийн газар дараах нөхөх олговор, тусламж олгоно:

29.3.1.хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь, хэмжээг харгалзан хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 30, 60, 90 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний нэг удаагийн нөхөх олговор;

29.3.2.хиймэл эрхтэн хийлгэсэн бол түүний зардлыг;

29.3.3.хөдөлмөрийн чадвар алдсаны тэтгэвэр авагчид авч байсан цалингийн зөрүү.

29.4.Албан үүргээ гүйцэтгэх явцад эрүүл мэндэд нь хохирол учирснаас хөгжлийн бэрхшээлтэй болсон алба хаагч, уг үндэслэлээр чөлөөлөгдсөн иргэнд амралт сувиллын болон нөхөн сэргээх эмнэлгийн байгууллагад эмчлүүлэхээр очих ба буцах замын зардлыг Засгийн газраас тогтоосон журмын дагуу жилд нэг удаа олгоно.

29.5.Энэ хуулийн 29.1-д заасан зардлыг Засгийн газар хариуцан гаргаж, гэм буруутай этгээдээр нөхөн төлүүлэх бөгөөд энэ хуулийн 28.3-т заасан нөхөх олговор, тусламж олгох журам, 29.4-т заасан зардал олгох журмыг Засгийн газар батална.

29.6.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын харьяа хаалттай хорих анги, цагдан хорих төв болон байгууллагын нууцалбал зохих албанд гүйцэтгэх ажилтнаар ажилласан, энхийг сахиулах ажиллагаанд үүрэг гүйцэтгэсэн зургаан сар тутмыг найман сараар, бусад байгууллагад ажиллаж байгаа алба хаагчийн 1 жил ажилласан хугацааг 1 жил 3 сараар тус тус тооцно.

29.7.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын нэгдсэн болон төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг нь нийтийг хамарсан эмх замбараагүй байдал үүссэн, өндөржүүлсэн бэлэн байдал, онц байдал зарласан, хээрийн сургууль, дадлагын үеэр эмнэлгийн баг ажиллуулна.

29.8.Алба хаагчийг жил бүр эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулна.

29.9.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийг дайны болон онц байдал, энхийг дэмжих ажиллагаа, гамшиг, түүний үр дагаврыг арилгах зэрэг эрүүл мэнд, амь насанд өндөр эрсдэлтэй онцгой нөхцөлд алба хаасантай нь холбоотойгоор шаардлагатай бол 3 сар хүртэл хугацаагаар сэтгэл зүйн нөхөн сэргээх эмчилгээнд хамруулна.

29.10.Энэ хуулийн 29.6-д заасан нийгмийн баталгаа иргэний шийдвэр гүйцэтгэх албаны алба хаагчид хамаарахгүй.

30 дугаар зүйл.Алба хаагчийн эдийн засгийн баталгаа

30.1.Засгийн газар алба хаагчийн хэвийн ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

30.2.Алба хаагч өөр аймаг, хот суурин газарт шилжин ажиллах болсноос шалтгаалан эхнэр /нөхөр/ нь хөдөлмөрийн гэрээгээ цуцлахад хүрвэл, түүний мэргэжлийн болон түүнтэй дүйцэхүйц ажлаар хангана.

30.3.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийг гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагаанд ажиллуулсан бол ажилласан цаг тутамд ногдох албан тушаалын цалинг олгоно.

30.4.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийг өндөржүүлсэн бэлэн байдал зарласан, ажлын бус цагаар, шөнийн ээлжид, хээрийн сургууль, дадлагын үеэр чиг үүргээ хэрэгжүүлэхэд нь хүнсний болон эдийн хангалтаар хангаж, хоолны зардлыг олгоно. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчид олгох хүнсний болон эдийн хангалт, хоолны зардлын хэмжээг Засгийн газар тогтооно.

30.5.Аймаг, хот хооронд түүнчлэн аймаг, хот дотор шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад шилжин ажиллахаар томилогдсон алба хаагчид уналга, ачаа тээш, зам

хоногийн зардал, түүний гэр бүлийн болон асрамжид нь байдаг хүмүүст уналга, ачаа тээшийн зардлыг тухайн үед мөрдөж байгаа онгоц, автомашин, төмөр замын тээврийн үнэлгээгээр тооцож олгоно.

30.6.Офицер, ахлагч ээлжийн амралтаараа өөрийн буюу эхнэр /нөхөр/-ийн төрсөн нутагт очиж, ирэх бол замын зардлыг автомашин, төмөр замын тээвэрт тухайн үед мөрдөж байгаа үнэлгээгээр тооцож 2 жилд нэг удаа олгоно.

30.7.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын захиалгаар гадаад улсын их, дээд сургуульд суралцагч алба хаагчийн суралцах хугацааны цалин хөлсний зардлыг төр хариуцна.

30.8.Шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн цалин хөлс нь үндсэн цалин, цолны цалин болон доор дурдсан нэмэгдлээс бүрдэнэ:

- 30.8.1.төрийн тусгай алба хаасан хугацааны;
- 30.8.2.албан ажлын онцгой нөхцөлийн;
- 30.8.3.ялтан, хоригдол, хоригдсон этгээдтэй ажилласны;
- 30.8.4. мэргэшлийн зэргийн;
- 30.8.5. мэргэжлийн зэргийн;
- 30.8.6. эрдмийн зэрэг, цолны;
- 30.8.7. гүйцэтгэх ажлын, төрийн болон албаны нууцын зэргийн;
- 30.8.8.хуульд заасан бусад.

30.9.Иргэний шийдвэр гүйцэтгэгч, алба хаагч Төрийн албаны тухай хуульд заасан цалин хөлс, нэмэгдэл, урамшуулал авна.

30.10.Алба хаагчийн албан тушаалын цалингийн сүлжээ, жишиг, нэмэгдлийн хэмжээг Засгийн газар тогтооно.

30.11.Энэ хуулийн 30 дугаар зүйлд заасан нийгмийн баталгаа иргэний шийдвэр гүйцэтгэх албаны алба хаагчид хамаарахгүй.

31 дүгээр зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн бусад баталгаа

31.1.Аймгийн төвөөс бусад суманд томилогдсон алба хаагчийн ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэх, албаны орон сууцаар хангах үүргийг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага хүлээнэ.

31.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад ажилласан таван жил тутамд Хөдөлмөрийн тухай хуулиар тогтоосон ээлжийн амралтын үндсэн болон нэмэгдэл амралт дээр ажлын гурван өдрийн нэмэгдэл амралт эдэлнэ.

31.3.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагч албан үүргээ гүйцэтгэх үедээ нийтийн тээврийн хэрэгслээр зорчсон зардлыг тогтоосон журмын дагуу байгууллагаас нөхөн авна.

31.4.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага, иргэний шийдвэр гүйцэтгэх албаны алба хаагчийн ажлын ачааллын жишиг нормативыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн болон санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнтэй хамтран батална.

31.5.Аймгийн төвөөс бусад суманд тасралтгүй тав болон түүнээс дээш жил ажиллаж байгаа шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчид таван жил тутамд 30 сарын үндсэн цалинтай тэнцэх хэмжээний мөнгөн урамшууллыг олгох бөгөөд мөнгөн урамшуулал олгох журмыг Засгийн газар батална.

31.6.Энэ хуулийн 31 дүгээр зүйлд заасан бусад баталгаа иргэний шийдвэр гүйцэтгэх албаны алба хаагчид хамаарахгүй.

32 дугаар зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийг өөр албан тушаалд шилжүүлэх, сэлгэн ажиллуулах

32.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийг дараах тохиолдолд нэг нэгжээс нөгөө нэгжид ажиллуулахаар шилжүүлэн томилж болно.

32.1.1.ашиг сонирхлын зөрчил үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх;

32.1.2.албан ажлын шаардлага;

32.1.3.ажлын байр, албан тушаал нь цомхотгогдсон;

32.1.4.урьд өмнө эрхэлж байсан ажил албан тушаалд эгүүлэн тогтоох тухай эрх бүхий байгууллагын шийдвэр гарсан;

32.1.5.алба хаагчийн хүсэлт;

32.1.6.эрүүл мэндийн шалтгаанаар.

32.2.Энэ хуулийн 32.1-д заасан шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийг шилжүүлэн томилох шийдвэрийг хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр хүлээн зөвшөөрөөгүй, томилогдсон албан тушаалд очоогүй нь алба хаагчид сахилгын шийтгэл оногдуулах, ажлаас чөлөөлөх үндэслэл болно.

32.5.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийг гэмт хэрэг, зөрчил болон ашиг сонирхлыг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, түүний аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор албан тушаал бууруулахгүйгээр харьяа байгууллага, салбар нэгжид сэлгэн ажиллуулж болно.

32.4.Иргэний шийдвэр гүйцэтгэгч нийслэлд гурав ба түүнээс дээш жил ажилласан бол түүний хүсэлтийг харгалзан орон нутаг дахь тойрогт сэлгэн ажиллуулж болно.

33 дугаар зүйл.Албан тушаал дэвшүүлэх, бууруулах

33.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад ажилласан хугацаа, үйл ажиллагааны үр дүн, мэргэшлийн түвшингийн үнэлгээг харгалзан албан тушаал дэвшүүлж, бууруулна.

33.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийг албан тушаал дэвшүүлэх, бууруулах, өөр албан тушаалд шилжүүлэн томилох журмыг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын дарга батална.

33.3.Энэ хуулийн 33.1-д заасан алба хаагчийг дараах тохиолдолд захиргааны санаачилгаар албан тушаал бууруулах, өөр албан тушаалд шилжүүлэн томилж болно.

33.3.1.энэ хуульд заасны дагуу албан тушаал бууруулах сахилгын шийтгэл оногдуулсан;

33.3.2.албан тушаалын үүрэгтээ тэнцэхгүй тухай эрүүл мэндийн болон эрх бүхий байгууллагын дүгнэлт гарсан;

33.3.3.ажлын байр /албан тушаал/-ын тодорхойлолтод заасан зорилго, зорилтоо хангалтгүй биелүүлсэн;

33.3.4.үйл ажиллагааны үр дүн, мэргэшлийн түвшин нь тухайн албан тушаал эрхлэх шаардлага хангахгүй болсон.

34 дүгээр зүйл.Албанаас халах

34.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийг дараах тохиолдолд албанаас хална:

34.1.1.өргөсөн тангараг, сахилга, ёс зүйн дүрмийг ноцтой зөрчсөн;

34.1.2.гэмт хэрэг үйлдсэн нь нотлогдож, шүүхийн шийдвэр хуулийн хүчин төгөлдөр болсон;

34.1.3.алба хаагчид тавигдах шаардлагыг хангаагүй болох нь илэрсэн;

34.1.4.Монгол Улсын харьяатаас гарсан, иргэний давхар харьяалалтай нь илэрсэн.

35 дугаар зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн цол, дүрэмт хувцас

35.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын дарга, дэд даргад цэргийн дээд цол олгож болно.

35.2.Иргэний шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа хариуцсанаас бусад алба хаагч нь цэргийн цол, дүрэмт хувцас хэрэглэнэ.

35.3.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллага дүрэмт хувцас, тусгай хэрэгслийн үйлдвэртэй байж болно.

35.4.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагч бэлтгэх чиг үүрэг бүхий дээд боловсролын сургалтын байгууллагын алба хаагч, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын захиалгаар гадаад улсын их, дээд сургуульд суралцаж байгаа сонсогч цэргийн цол, дүрэмт хувцастай байна.

35.5.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн дүрэмт хувцасны загвар, хэрэглэх журмыг Монгол Улсын Ерөнхийлөгч, эдэлгээний хугацааг Засгийн газар, хангалтын зааврыг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын дарга батална.

35.6.Хуульд зааснаас бусад тохиолдолд шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын дүрэмт хувцсыг иргэн, байгууллага хэрэглэхийг хориглоно.

**36 дугаар зүйл.Цол, дүрэмт хувцас, үнэмлэх, таних тэмдэг,
хувийн дугаар бүхий тэмдгийг хураан
авах, хадгалуулах**

36.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагаас халагдсан, чөлөөлөгдсөн, өөр ажилд томилогдсон, сонгогдсон тохиолдолд түүний цол, дүрэмт хувцас, үнэмлэх, таних тэмдэг, хувийн дугаар бүхий тэмдэг, галт зэвсэг, тусгай хэрэгслийг хураан авна.

36.2.Энэ хуулийн 36.1-д заасан алба хаагч биеийн эрүүл мэндийн байдлаар үүрэгт ажлаа гүйцэтгэх боломжгүй болсон, тэтгэвэр тогтоолгох насанд хүрсэн, алба хаах насны дээд хязгаарт хүрсэн үндэслэлээр албанаас бэлтгэлээр чөлөөлөгдсөн бол ёслолын дүрэмт хувцас, цолыг түүнд хадгалуулна.

**37 дугаар зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба
хаагчид ногдуулах сахилгын шийтгэл**

37.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагч нь үйл ажиллагаандаа шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагаас тогтоосон олон нийттэй харилцах, хууль хэрэгжүүлэхэд баримтлах ёс зүй, сахилгын дүрмийг мөрдөж ажиллана.

37.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн ёс зүй, сахилгын дүрмийг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын дарга батална.

37.3.Төрийн албаны тухай хууль, энэ хууль, ёс зүй, сахилгын дүрмийг зөрчсөн алба хаагчид эрх бүхий албан тушаалтан Төрийн албаны тухай хуульд зааснаас гадна дараах сахилгын шийтгэл ногдуулна:

37.3.1.цолны мөнгийг 3 сар хүртэл хугацаагаар хасах;

37.3.2.цол бууруулах;

37.3.3.албан тушаал бууруулах;

37.3.4.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад 1 жилийн хугацаанд эргэж орох эрхгүйгээр халах.

37.4.Иргэний шийдвэр гүйцэтгэгчийн ёс зүйн зөрчлийг Иргэний болон захиргааны шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуульд заасан үндэслэл, журмын дагуу шийдвэрлэнэ.

37.4.Энэ хуулийн 37.3.2, 37.3.3, 37.3.4-т зааснаас бусад сахилгын шийтгэлийг харьяа алба, хорих байгууллага, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар, хэлтэс, салбар нэгжийн дарга ногдуулна.

37.5.Энэ хуулийн 37.3-т заасан сахилгын шийтгэлийг заавал дэс дарааллан хэрэглэхийг шаардахгүй.

37.6.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн мөрдөх ёс зүй, сахилгын дүрэм нь алба хаагчийн хувьд Монгол Улсын нутаг дэвсгэр, хилийн чанадад нэгэн адил үйлчилнэ.

37.7.Энэ хуулийн 37.3-т заасан шийтгэл хүлээсэн алба хаагч тогтоосон хугацаанд хувийн зардлаар ёс зүйн сургалтад хамрагдах үүрэгтэй. Энэ хугацаанд байгууллага цалингүй чөлөө олгоно.

37.8.Хуульд өөрөөр заагаагүй бол сахилгын шийтгэл хүлээсэн өдрөөс хойш 1 жилийн дотор сахилгын шийтгэл дахин хүлээгээгүй бол сахилгын шийтгэлгүйд тооцно. Энэ хугацаанд сахилгын шийтгэл хүлээсэн алба хаагчийн байгуулсан онцгой гавьяа, гаргасан зөрчлийн шинж чанар зэргийг харгалзан сахилгын шийтгэл ногдуулсан албан тушаалтны шийдвэрээр хугацаанаас өмнө сахилгын шийтгэлгүйд тооцож болно.

38 дугаар зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн бүрэн эрхийг түдгэлзүүлэх

38.1.Гэмт хэрэг, зөрчил болон ёс зүй, сахилгын зөрчилд холбогдсон шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн бүрэн эрхийг уг дараах үндэслэлээр түр түдгэлзүүлж болно:

38.1.1.шүүхийн шийдвэр;

38.1.2.алба хаагч үргэлжлүүлэн албан үүргээ гүйцэтгэх нь шалгалтын ажиллагаанд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй тухай санал, дүгнэлтийг дотоод хяналт шалгалт хариуцсан нэгж, алба хаагчаас ирүүлсэн.

38.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн албан тушаалын бүрэн эрхийг түдгэлзүүлсэн тохиолдолд цол, дүрэмт хувцас хэрэглэхийг хориглож, албаны үнэмлэх, таних тэмдэг, галт зэвсэг, тусгай хэрэгслийг түр хураан авна.

38.3.Энэ хуулийн 38.1-д заасан үндэслэлээр бүрэн эрх нь түдгэлзсэн алба хаагчийн гэм буруугүй нь тогтоогдсон бол бүрэн эрхийг түдгэлзүүлсэн хугацааг ажилласан хугацаанд оруулан тооцож, энэ хугацааны цалин хөлсийг нөхөн олгоно.

39 дүгээр зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн үйл ажиллагаа, мэргэшлийн түвшинг үнэлэх

39.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн үйл ажиллагааны үр дүнг Төрийн албаны тухай хуульд заасны дагуу үнэлж дүгнэнэ.

39.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн мэргэшлийн түвшинг үнэлэх, зэрэг олгох журмыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

39.3.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын дарга нь үйл ажиллагаа, мэргэшлийн түвшингийн үнэлгээний үр дүнг харгалзан алба хаагчийг зохих шатны сургалтад хамруулах, цалингийн нэмэгдлийг тогтоох, албан тушаал дэвшүүлэх, бууруулах асуудлыг шийдвэрлэнэ.

40 дүгээр зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн алба хаах хугацааг сунгах

40.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагч Цэргийн алба хаагчийн тэтгэвэр тэтгэмжийн тухай хуульд заасны дагуу тэтгэвэр тогтоолгож, тэтгэмж авна.

40.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн алба хаах насны дээд хязгаарт хүрсэн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагчийн алба хаах хугацааг Цэргийн албаны тухай хуульд заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

40.3.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын алба хаагч алба хаах насны дээд хязгаарт хүрмэгц албанаас чөлөөлөгдөх, сунгуулах тухай хүсэлтээ насны дээд хязгаарт хүрэх хугацаа болохоос 3 сарын өмнө гаргаагүй нь түүнийг захиргааны санаачилгаар албанаас чөлөөлөхөд саад болохгүй.

40.4.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллага нь насны дээд хязгаарт хүрч албанаас чөлөөлөгдсөн иргэнийг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын үйл ажиллагаанд туслах үүрэг бүхий ажилд гэрээгээр ажиллуулж болно.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭХ БАЙГУУЛЛАГЫН ТӨСӨВ, ДАНС БҮРТГЭЛ

41 дүгээр зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын төсөв санхүүжилт, данс, бүртгэл, тайлан тэнцэл

41.1.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага нь улсын төсөв, туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжинэ.

41.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллага, харьяа алба, хорих анги, шийдвэр гүйцэтгэх газар, хэлтэс нь арилжааны банкинд данстай байна.

41.3.Иргэний шийдвэр гүйцэтгэх алба нь энэ хуулийн 41.1-д заасны дагуу улсын төсвөөс болон Иргэний болон захиргааны хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуульд заасан урамшууллын 30 хувиас санхүүжинэ.

41.4.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллага арилжааны банканд гадаад төлбөр тооцооны данстай байна.

41.5.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын данс, бүртгэлийн хөтлөлт, тайлан тэнцлийг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон бусад хууль тогтоомжид заасан журмын дагуу хөтөлнө.

41.6.Шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны онцлогийг тусгасан данс, бүртгэл, тайлан тэнцлийн тухай журмыг санхүүгийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнтэй зөвшилцөн хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

41.7.Эрүүгийн болон зөрчлийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны зардлыг улсын төсөв болон ялтан этгээдээс, хорих ял эдлүүлэх ажиллагааны зардлыг улсын төсвөөс тус тус санхүүжүүлнэ.

41.8.Хорихоос өөр төрлийн ял эдлүүлэх, албадлагын арга хэмжээг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг ял шийтгүүлсэн, тэнсэх, албадлагын арга хэмжээ авагдсан этгээдээр нөхөн төлүүлнэ.

41.9.Хоригдлыг иргэн, хуулийн этгээдэд гэрээгээр хөдөлмөр эрхлүүлсний орлогоос энэ хуулийн 41.1-д заасан байгууллагын туслах үйл ажиллагааны орлогын санхүүжилтийг бүрдүүлж болно.

41.10.Энэ хуулийн 41.7-д заасан зардлыг тооцох, нөхөн төлүүлэх, санхүүжүүлэх, төлбөрөөс чөлөөлөх журмыг Засгийн газар батална.

41.11.Энэ хуульд өөөрөөр зааснаас бусад тохиолдолд зөрчлийн, эрүүгийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны бусад зардал болон хорих ял эдлүүлэх ажиллагааны зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ БУСАД

42 дугаар зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын үйл ажиллагаанд тавих хяналт

42.1.Хууль зүйн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллага хууль тогтоомжид заасны дагуу шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт тавина.

43 дугаар зүйл.Хууль зөрчигчдөд хүлээлгэх хариуцлага

43.1.Энэ хуулийг зөрчсөн албан тушаалтны үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

43.2.Энэ хуульд өөрөөр заагаагүй бол энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

44 дүгээр зүйл.Хуулийг дагаж мөрдөх журмын зохицуулалт

44.1.Энэ хууль батлагдахаас өмнө иргэний шийдвэр гүйцэтгэх албаны алба хаагчаар ажиллаж байсан бөгөөд тэтгэвэрт гарахад таван жил үлдсэн алба хаагч энэ хууль батлагдсанаас хойш гурван сарын дотор эрүүгийн болон зөрчлийн шийдвэр гүйцэтгэх чиг үүрэгтэй албанд орохоор гаргасан хүсэлтийг үндэслэн тухайн алба алба хаагчаар шилжүүлж авна.

45 дугаар зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

45.1.Энэ хуулийг 2026 оны ... дугаар сарын ...-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг